

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

YENİ AZƏRBAYCAN

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvatıdır

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

**Qələbə
qələbələr
doğurmalıdır!
İlham Əliyev:
Yeni dövrün
yeni hədəfləri
olmalıdır**

13 yanvar
2024-cü il,
şənba
№ 006 (6592)
Qiyməti
60 qapık

Bax sah. 2

Vaqifin məqbərəsi Ona əmanət edilmişdi...

Bax sah. 4

"Arzuolunmaz" diplomatlarla əlaqə...

Fransa prezyident Emanuell Makronun iqtidarda olduğu döndərdə bu ölkənin tarixi keçmiş, ənənələri vo boyan etdiyi döyerlərə zidd siyaset höyətə keçirir ki, bunun da əks noticolarından ilk növbədə ölkənin özü ziyan çəkir. Son illərdə Fransanın nüfuzu Afrikadakı keçmiş müstəmləkə ölkələrində və Avropa İttifaqı (Aİ) məkanında əhəmiyyətli dərəcədən aşağı düşüb. Getdikcə E.Makronun ambisiyaları artır vo daha çox ölkə Fransanın qərəzləri vo seçmə siyasetinə tüs gəlir ki, bu sırada Azərbaycan da var.

E.Makron iqtidarı Azərbaycanla münasibətlərin korlanmasını vo tamam qırılmasını bir neçə mərhələdə höyətə keçirib. Xüsusilə respublikamızın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpə etməsin-dən sonra Fransa ölkəmizə qarşı aqressiv yanaşmalarını daha da koşkinləşdirib. Belə ki, prezyident Emanuell Makron ve Fransanın...

Bax sah. 6

Rədd edirik!

Beynəlxalq hüquq çərçivəsində dünya birliyi tərfindən təmənən ərazi bütövlüyünü bərpə etmiş Azərbaycana qarşı ABŞ Konqresinin qərarı ilə 907-cü maddənin yenidən tətbiqinən arınca dini etiqad sahəsinə dair qərəzlə hesabat vo siyahı gündəmən gelib. Bununla bağlı Azərbaycanda fealiyyət göstərən dini konfessiyaların rəhbərləri ABŞ Dövlət Departamentindən müraciət ünvanlayıblar.

Müraciətdə deyilir ki, Azərbaycanda fealiyyət göstərən dini konfessiya rəhbərləri Məşvərət Şurasının üzvləri ABŞ-in Beynəlxalq Din Azadlığı Komissiyasının (USCIRF) hesabatına istinad Dövlət Departamentinin ölkəmizi 2023-cü ildə dini etiqad azadlığı üzrə "xüsusi izləmə siyahısı"na salmaq barədə qərarını qətiyyətən pisləyir, bunu birmənəli şökilde subyektiv və qərəzlə yanışma hesab edir: "Həzirdə Azərbaycanda işğaldən azad olunmuş Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda höyətə keçirilən yenidənqurma və bərpə işlərinə..."

Bax sah. 5

Bütün kəndlər qaytarılmalıdır!

Bax sah. 2

Yeni "bəhanə" axtarışında...

Azərbaycan dövləti tezliklə Cənubi Qafqazda sülh, təhlükəsizlik və əməkdaşlığın təmİN olunmasında məraqlıdır. Bu istiqamətdə dövlətimiz prinsip mövqeyini daim nümayiş etdirir. Ermənistanın işgalçılıq siyasetinə son qoyulduğundan, orazilərimiz azad edildikdən sonra sülhün bərqərar edilməsi zorurətənmişdir. İki ölkə arasında sülh sazişinin imzalanmasına töklifini də ilk olaraq Azərbaycan irəli sürüb.

Lakin Ermənistan indiyədək müxtəlif bəhanələrlə sülh prosesini uzadıb. Bugündən dərəcədən Ermənistannın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan yunanstanlı həmkarı Giorgos Gerapetritisə keçirdiyi metbut konfransında sülh prosesilə bağlı ziddiyətli açıqlamalar verib. O deyib ki, sülh müqaviləsi ilə bağlı tökliflərə müəyyən "geriləmə və irəliləyişlər" var: "Bu, məzmun baxımından..."

Bax sah. 6

ABŞ-dan uzaqlaşan Yaxın Şərqi...

Siyasi qütbələşmənin getdikcə kəskinləşdiyi bir zamanda ABŞ-in Şərqdəki mövcudluğu daha çox münaqış predmetində dövlətimiz prinsip mövqeyini daim nümayiş etdirir. Ermənistanın işgalçılıq siyasetinə son qoyulduğundan, orazilərimiz azad edildikdən sonra sülhün bərqərar edilməsi zorurətənmişdir. İki ölkə arasında sülh sazişinin imzalanmasına töklifini də ilk olaraq Azərbaycan irəli sürüb.

İraqın Baş naziri Məhəmməd əl-Sudaninin sözlerinə görə, artıq hökumət beynəlxalq koalisiya qüvvələrinin İraqdakı fealiyyətinə son qoymaq üçün hazırlanıqlara başlayıb. Bağdad yaxın zamanlarında 2,5 min amerikalı hərbçinin ölkədən çıxarılması istərmişdir. İraq parlamenti hələ 4 il önce ABŞ hərbi bazalarının ölkədən çıxarılması barədə qərar qəbul etmişdi. Lakin İraq hakimiyətinin israrlı tələblərinə baxmayaraq ABŞ tərəfindən bildirilib ki, onlar sözügedən 2,5 min şəxsi...

Bax sah. 7

Vətəndaşların seçki hüququ necə təmin ediləcək?

Yanvarın 12-də Mərkəzi Seçki Komissiyası (MSK) və Azərbaycanın İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkilinin (Ombudsman) Aparatının təşkilatçılığı ilə "Vətəndaşların seçki hüququnun təmimi" mövzusunda deyirmə masa keçirilib.

MSK sədri Məzahir Pənahov deyib ki, komissiya seçki prosesləri ilə bağlı silsilə maarifləndirici tədbirlər təşkil edir. O, seçki prosesində Ombudsman Aparatı ilə əməkdaşlığın önəmli olduğunu vurgulayıb: "Beynəlxalq təşkilatlar Azərbaycanın seçkilərlə əlaqədar seçicilərin konstitusion hüquqlarının höyətə keçirilməsində, seckilərin təşkilində böyük nailiyət əldə etdiyini bildirirlər. Ancaq seçki prosesində milyonları seçici iştirak edir, minlərlə komissiya üzvü, seçicilər olur..."

Bax sah. 3

Dollara artan tələb...

Son günlər ölkəmizin valyuta hərraclarında dollara olan tələbin artması müşahidə edilməkdədir. Mərkəzi Bankın son həftədə təşkil etdiyi hərracarda dollar sifarişləri əvvəlki aylarla nisbətdə xeyli artıb. Son 2 hərəcadə dollar sifarişi 155 milyonu ötüb. Bu, əvvəlki hərracarda qeyd olunmuş sifarişlərdən 2 dəfə çoxdur. Belə ki, 2023-cü ilin noyabr sifarişlərində dollar tələbi 35-40 milyon təşkil edirdi. Bu amil valyuta bazarında tələbin yüksələşməsi işarə edir. Dollar sifarişlərdən artı min əsas səbəbi biznesin aktivliyinin, əsasən də ticarət əməliyyatlarında rolunun yüksəlməsi, xaricdən mal və xidmətlərin artmasıdır, bu isə dollar tələbində artımları stimullaşdırır.

İllik ehtimallara görə, ilin növbəti aylarında dollar tələbi yüksək olaraq qalacaq. Bu isə cəmiyyətdə ilk olaraq belə bir qayğılandırıcı sualı ortaya çıxarıb, dollara tələbin artması manatın məzənnəsinə dəyişdirə bilərmi?..

Bax sah. 5

Beynəlxalq güclərin yeni "müdaxilə" cəhd'ləri....

Bax sah. 4

Fransanı kimlər idarə edəcək?

Bax sah. 6

İlham Əliyevin dünyaya mesajı...

Hədəflərimiz bəllidir!

Ötən gün cənab Prezidentin yerli təleviziyə kanallarına müsahibəsi bütün dünyadan maraşına səbəb oldu. Əminliklə demək olar ki, İlham Əliyevin təriyidi ismarıcılar həm Ermenistanın həkimiyətinə, həm də onlara havadərliq eden qüvvələrə, sözün əsl mənasında, dərs oldu. İlham Əliyev təkərə Qarabağ mosaləsindən və tarixi zəfərinəndən bəhs etmədi, o həm də golcoyə planlaşdırılmış mütləq hədəflərini açıq şəkildə dileyərək. Elə bu eminlik, bù irade, əsl güclü lider xüsusiyyətlərini özündə etiblə edən siyasi əhəmiyyəti çıxış, anti-Azərbaycan qüvvələrinə bizi qarşı davranışlarında daha da ehtiyatlı olmaşını xatırlatdı. Cənab Prezidentin dediyi kimi, - "hesab edirim, bu, təkərə Ermenistan üçün yox, Ermenistanın arxasında dayanınanlar üçün də bir dərs olmalıdır, - bizimlə hədo-qorxu dili ilə, yaxud da təkbürlə davranmaq mümkün deyil"

Prezident İlham Əliyev müsahibəsində Azərbaycanın normallaşmasına və sülh prosesinə sadıq qaldığını vurğulayıb, qaranlıq, ətrafinda qalmalı və sən yaradılan məsələlərə açıq-aydın münasibət bildirib. O, bununla həm də Azərbaycan cəmiyyətinin golcoyə hədəflərini açıqlayıb.

Növbədənənər seçkilerin keçirilməsi məsələsinə əydinlik götərən Prezident vurğuladı ki, illər sonra tarixdə ilk dəfə Xankəndidə seçkilar keçiriləcək. Orada yaşayan insanlar səs verəcəklər: - "Əgər 2025-ci ilə qədər gözəşyedik, birinci seçki Bələdiyyə seçkiliyi olacaq. Mən isə hesab edirəm ki, Azərbaycan üçün on ənəmlı seçki, Prezident seçkiliyidir və Xankəndidə möhər birinci Prezident seçkiliyi keçirilməlidir".

Möhtərem Prezident müsahibəsində sərhədin delimitasiyası ilə bağlı dedikləri İrevanın irolu sürdüyü "güzgü principi"ni 1970-ci illərin xəritələrinin əsas götürülməsi isteyinin Azərbaycan tərəfindən rədd edildiyini töслиdə. Rəsmi Bakının delimitasiya ilə bağlı üç təklifini irolu sürdüyüni bildirən İlham Əliyev, bütün qaranlıq məqamlara əydinlik gördə.

Xəritələrin yenilənmə məsələsinə gündəmə çixaran Prezidentimiz SSRİ-nin qurulmasından sonrakı xəritələri göz öbüñə çəkdi. Nəzərə alsaq ki, delimitasiya bu xəritələr əsasında aparıl-

sə, olaq və okin sahəsi adı altında Ermenistana bağışlanan ərazilər qaytarılmalıdır. Möhərliklə demək olar ki, İlham Əliyevin təriyidi ismarıcılar həm Ermenistanın həkimiyətinə, həm də onlara havadərliq eden qüvvələrə, sözün əsl mənasında, dərs oldu.

Müsahibəsi zamanı İlham Əliyev həm də xüsusilə qeyd etdi ki, bu variantda ekspert qrupları yaradılır və qrup sorhədi qarış-qarış müeyyən edir. Ekspert qrupunun işi demarkasiya prosesini həyata keçirmək ola bilər, lakin buna qədər delimitasiya apartımlı - sərhəd xətlərinin haradan keçdiyi kağız üzərində razılışdırılmalıdır. Bu variantda Azərbaycan, Prezidentin dediyi kimi, 44 günlük müharibədən sonra çıxlığı sərhəd xəttindən geri çəkilməyəcək.

Dövlət başçısı İlham Əliyev sözügedən müsahibəsində "Bugünkü Azərbaycan, sözün əsl mənasında, dünya miqyasında güclü ölkələr sırasındadır" söyləyərək, Azərbaycanın hər bir sahədə qazandığı uğurları təqdim etdi. Bu il ölkəmiz COP29-a ev sahibliyi edəcək. Belə mötəbər beynəlxalq tədbirin yüksək seviyyədə keçirilməsi üçün bütün imkanlar mövcuddur. Tarixin neft ölkəsi kimi tanınan Azərbaycan illər keçidkəz qaz ixracatçısına çevrildi. Bu gün isə Azərbaycanın golcoyəni yaşılmış enerjiyə bağlaşmasından bəhs edirik. Ölkəmizin bərpələnən enerji potensialı böyükdür. Dövlət başçısı İlham Əliyev Qaraçay, Şərqi Zəngəzurda yaşılmış enerji zonası elan edib. Bu resurslar golcoyədə Azərbaycanın enerji əməkdaşlığının coğrafiyasının genişlənməsində əhəmiyyətli rol oynayacaq. Azərbaycan COP29-in prezidenti kimi xüsusi rola malik olacaq. Dünyanın belə bir mötəbər beynəlxalq tədbirinin Azərbaycana həvalə edilməsi ölkəmizin gündən-güne artan nüfuzunun göstəricisidir. Azərbaycan bugündək ev sahibliyi etdiyi beynəlxalq əhəmiyyəti tədbirlərlə həsrəti dövrün çağrışlarının həyata keçirilməsi məhüm töhfələr verib.

Son vaxtlardakı bütün çıxışlarında olduğu kimi Prezident İlham Əliyev işğaldan azad edilən torparlarda aparılan quruculuq işlərinə də geniş yer verdi. Möhtərem Prezident qeyd etdi ki, Laçın, Füzuli şəhərləri, Ağalı, Taşlı və Zabux kəndləri artıq dirçələr. Bu il həmin yaşayış məntəqələrinin keçmiş kökünlərin qaytarılması davam ediləcək. Bu ilin İnvestisiya Proqramının artıq bir neçə dəfə müzakirədən keçdiyi, yaxın günlə-

də təsdiqlənəcəyini söyləyən dövlətimizin başçısı diqqətə çatdırıdı ki, "Bu il Qarabağda, Şərqi Zəngəzurda inşastruktur layihələrinin hamısı davam etdirəcək. Bu, nəhəng layihələrdir".

Ümumiyyətlə, Vətən mühəribəsində qazandığımız Zəfərdən üç il zaman ötməsindən baxmayaraq, işğaldan azad olunan ərazilərimizdə abadlıq və quruculuq işləri uğurla və davamlı şəkildə həyata keçirilir. Ənənəsi isə onu qeyd edək ki, işğaldan azad olunan ərazilərimizdə kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi bu ərazilərin müasir zamanın tədbirlərinə uyğun qurulmasına və Böyük Qaydızımlı azərb. Qarabağ tərəfindən insanların rahat, fıravın yaşamasına istiqamətlənib. Bu gün işğaldan azad olunan ərazilərin bərpası və Böyük Qaydızın yüksək seviyyədə təmin edilməsi möqəsidi ilə ardıcıl işlər görürlər. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin həmin ərazilərlərə səfər etməsi və bərpə-quruculuq işləri ilə şəxslər maraqlanması, istehsal müəssisələrinin, sosial obyektlərin təməlqəyə, açılış morasımlarında istirak etməsi görülen işlərin sürətini artırmaqla yanaşı, keyfiyyətinin da yüksək olmasına sənədli xəbor verir. Azərbaycan Prezi-

denti İlham Əliyevin tapşırıq və göstərişlərino əsasən, abadlıq-quruculuq işləri sırasında yollarının yeniden qurulması, müasir seviyyəyə çatdırılması istiqamətində cənab Prezidentin düşünlülmüş siyasetinin məntiqi noticəsidir.

Cənab prezident həm də elan etdi ki, yeni tarixi sohifə açılır və bu, Azərbaycanın sərhədlərindən kənara çıxmışdır. Müasir tarixdə bir ilə imza ataraq, ərazi mübahisəsinin yüksək seviyyədə, unitarlılığını qorumaqla bərpa edən Azərbaycan tarixində ilk dəfə sərhədlərini aşır - güclü ilə, ordu ilə, iqtisadiyyat ilə, siyaseti ilə...

Həmçinin bu müsahibədə diqqəti çəkən əsas məqamlardan biri də, ölkə başçısının Türkiye və Türkiyə Prezidenti haqqında söylədiyi fikirlər oldu.

Belo ki, İlham Əliyev, "Bu gün əgor hənsiça ciddi bir məsələ ölkəmiz qarşısında dursa, əlbəttə, ilə növbədə, qardaşım Rəcəb Tayyib Ərdoğana zəng edərəm, onu məlumatlandıram" - deyərək, Türkiyə ilə Azərbaycan arasında olan qardaşlığın sarsılmaz bağlarla qurulduğunu bəyan etmiş oldu. Yeri gəlmışkən

onu da demək lazımdır ki, 44 günlük ikinci Qarabağ mühərbinə "Azərbaycan tək deyil" çağrışı qardaş Türk-Yunan Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın dünyaya mesajı oldu. Azərbaycan və Türkiyə hər zaman bir yerdedir. Dünya Azərbaycan və Türkiyənin timsalında qardaşlığın nümunəsinə görür.

İlham Əliyev Azərbaycanın regional liderini bir daha elan etdi və bütün cəmiyyəti ardına gəlməyə çağırıldı.

Sərrast, milli maraqlardan geri çökilməyən, diplomatiyanın on yüksək seviyyədə hazırlıqlı ifadəsi və güclü iradə sahibi olan İlham Əliyev, gələcək 7 il üçün açıq mətnlər fikirlərini ifadə etdi və o politoloqları, siyasetçiləri, ziyanlıları yeni dövrü təhlil etmeye, yeni stratejiyanın hazırlanmasına istirak etməyə səsledi. Əslində, cənab Prezidentin buna ehtiyacı yoxdur. Cənab Prezident 20 ilə yekun vurub, seçkiləri də bu yekun üçün irolı çəkib. Sadəcə o siyasetçilərə, politoloq və ziyanlıları ona görə səsləndi ki, özünüň başlatmış olduğu yəni tarixdə, yeni stratejiyasına köklənsinlər və yeni dövrün tələblərini anlasınlar. Tam əməliklə demək olar ki, İlham Əliyev yeni dövr üçün yeni tarix yazmağa hazırlaşır. Bununla belə o avvalki tarixi zəfərin baxmayaqaraq, arxayılaşmadığını göstərdi və cəmiyyətə də bir məsaj verdi.

Cümlə o, tarixin kəsimlərindən maksimum istifadə etməyi bacardığı qədər də zamanı deyərləndirən və psixoloji hali qiyətənləndirməyi bacaran böyük filosofdur.

İlham Əliyev xalqı mənzə buna çağırıdı: arxayılaşmayıın, tonbəlləşməyin, hansı zamanda, hansı qoşular əhatəsində, necə şəraitdə yaşadığımızı unutma-

yı!

Onu da qeyd etmək labüddür ki, növbəti 7 ilde, İlham Əliyevin görəcəyi on mühüm işlərindən biri də, Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı olan məsəlodür.

Zəngəzur yolu ilə bağlı açıqlamalar verən, Ermenistanın ərazi bütünlüyü ilə bağlı canfeşanlıq edənlərə Azərbaycan Prezidenti qotı ismarını çatdırıdı: "Azərbaycandan Azərbaycana insanların və yüksək heç bir yoxlama aparılmadan keçməlidir". İlham Əliyev dənən qeyd etdi ki, oks halda Ermenistan əbədi dənən qalacaq: "Dədimiyər marşrut açılmasa, bir Ermenistanla heç bir başqa yerdə sərhədimizi açmaq fikrində deyilik. Yəni, beləliklə, onlar bundan dənən qızışın gələcəklər, noinki xeyir".

Buradan da belə başa düşüldür ki, respublikanın əraziyi ilə bağlı tarixi ədalətsizliyin aradan qaldırılması məsəlesi yenidən gündəliyə çıxarırlar. Eynək Prezidentin onu mübahisəsinin yüksək seviyyədə, unitarlılığını qorumaqla bərpa edən Azərbaycan tarixində ilk dəfə sərhədlərini aşır - güclü ilə, orduslu ilə, iqtisadiyyat ilə, siyaseti ilə...

Bəli bizi, ədaləti bərpə etdik!

Fazail Ağamalı, Milli Məclisin deputati

MSK-da dəyirmi masa keçirilib

Yanvarın 12-də Mərkəzi Seçki Komissiyası (MSK) və Azərbaycanın İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkilinin (Ombudsman) Aparatının təşkilatçılığı ilə "Vətəndaşların seçki hüququnun təmin" mənzusunda dəyirmi masa keçirilib.

MSK sədri Məzahir Pənahov deyib ki, komissiya seçki prosesləri ilə bağlı silsilə maarifləndirici tədbirlər təşkil edir. O, seçki prosesində Ombudsman

Aparat ilə əməkdaşlığın önemini olduğunu vurgulayıb: "Beynəlxalq təşkilatlar Azərbaycanın seçkilərlə əlaqədar seçkilərin konstitusion hüquqlarının həyata keçirilməsində, seçkilərin təskilində böyük nailiyət olda etdiyi bildirirler. Ancaq seçki prosesində bəzi çatışmazlıqlar olur və bəzi çatışmazlıqların aradan qaldırılmasına ombudsmanın da desteyini gözləyir. Hansısa pozuntuya varsa, o hüququn bərpası

fürsətə olaq də ombudsman dərhal müdaxilə etməlidir". M. Pənahovun sözlərinə görə, hazırlıqları və silsilə tədbirlərin keçiriləcəyini nəzərə tutub: "Bu tədbirlər həmin ərazilərlən ilə dərhal etdiriləcək. Prioritet hüquqlardan olan seçki hüququnun təminini önməlidir. Demokratiyamızın əsas göstəricisi olan seçki sistemini inkişaf etməsi mərafətləndirici yondo silsilə tədbirlər vəcibdir. Eyni zamanda seçki günü Ombudsman Aparatına daxil olan müraciətlər araşdırılacaq. Ombudsman Aparatının əməkdaşları seçki məntəqələrində müşahidələr de aparacaqlar".

Onun sözlərinə görə, fiziki qüsurlu, olıl, görəmə və eşimə qabiliyyəti məhdud olan vətəndaşların seçki prosesində istirakını təmin etmək məqsədilə işlər görürlər. Ombudsman vurğulayıb ki, həmi bir vətəndaş olaraq seçkilərdə fəal iştirak etməlidir.

motlərindən biri də müxtəlif qurumlarla mərafətləndirici tədbirlərinin keçirilməsidir. M. Pənahov, Ombudsman Aparatının seçki prosesində istirakının əhəmiyyətini də qeyd etdi: "Seçkilərdə vətəndaşın hüquqları pozulsa, ombudsman müdaxilə edə bilər. Çatışmazlıqların aradan qaldırılmasına müsbətliklənən dəstək gözləyir".

Ombudsman Səbincə İlham Əliyev isə seçki prosesi ilə bağlı tədbirlər planı hazırladılarını və silsilə tədbirlərin keçiriləcəyini nəzərə tutub: "Bu tədbirlər həmin ərazilərlən ilə dərhal etdiriləcək. Prioritet hüquqlardan olan seçki hüququnun təminini önməlidir. Demokratiyamızın əsas göstəricisi olan seçki sistemini inkişaf etməsi mərafətləndirici yondo silsilə tədbirlər vəcibdir. Eyni zamanda seçki günü Ombudsman Aparatına daxil olan müraciətlər araşdırılacaq. Ombudsman Aparatının əməkdaşları seçki məntəqələrində müşahidələr de aparacaqlar".

Onun sözlərinə görə, fiziki qüsurlu, olıl, görəmə və eşimə qabiliyyəti məhdud olan vətəndaşların seçki prosesində istirakını təmin etmək məqsədilə işlər görürlər. Ombudsman vurğulayıb ki, həmi bir vətəndaş olaraq seçkilərdə fəal iştirak etməlidir.

şəhərinin monitorinqlərə başladığını nəzərə tutub: "İllik olaraq görüşlər üçün ayrılmış açıq və qapalı yerlər diqqət yaradır. "Torpaqlarımızın Ermenistan tərəfindən işğalı noticəsində Azərbaycan vətəndaşlarının hüquqları uzun müddət pozulub. Məhərəbdən sonra 350-yə yaxın vətəndaşının hüquqlarına qarşıdır. Özəl əməkdaşlığının qarşısında qardaşlığın sarsılmaz bağlarla qurulduğunu bəyan etmiş oldu. Yeri gəlmışkən

şəhərinin monitorinqlərə başladığını nəzərə tutub: "İllik olaraq görüşlər üçün ayrılmış açıq və qapalı yerlər diqqət yaradır. "Torpaqlarımızın Ermenistan tərəfindən işğalı noticəsində Azərbaycan vətəndaşlarının hüquqları uzun müddət pozulub. Məhərəbdən sonra 350-yə yaxın vətəndaşının hüquqlarına qarşıdır. Özəl əməkdaşlığının qarşısında qardaşlığın sarsılmaz bağlarla qurulduğunu bəyan etmiş oldu. Yeri gəlmışkən

şəhərinin monitorinqlərə başladığını nəzərə tutub: "İllik olaraq görüşlər üçün ayrılmış açıq və qapalı yerlər diqqət yaradır. "Torpaqlarımızın Ermenistan tərəfindən işğalı noticəsində Azərbaycan vətəndaşlarının hüquqları uzun müddət pozulub. Məhərəbdən sonra 350-yə yaxın vətəndaşının hüquqlarına qarşıdır. Özəl əməkdaşlığının qarşısında qardaşlığın sarsılmaz bağlarla qurulduğunu bəyan etmiş oldu. Y

Vaqifin məqbərəsi Ona əmanət edilmişdi...

Böyük şair, görkəmli dövlət xədimi Molla Pənah Vaqifin Şuşanın hər tərəfindən görünən muzey-məqbərə kompleksi Cıdır düzünə yaxın ərazidə inşa olunub. Abidənin açılış mərasimi 1982-ci

il yanvar ayının 14-də, qarlı bir gündə keçirilib. Muzeyin layihəsi işlənərkən Azərbaycanın qülləvari türbələrinin kompozisiya elementlərindən yaradıcı şəkildə istifadə olunub. Bundan savayı, muzey-məqbərənin inşasında xalq memarlığının yerli ənənələrinə, monumental-dekorativ və tətbiqi plastika vasitelerinə yer verilib. Həmin kompleksin inşası əvvəldən axıradık respublikamızın vaxtkı rəhbəri Heydər Əliyevin təşəbbüs ilə, onun nəzarəti altında həyata keçirilib.

Şuşada Vaqif məqbərəsinin inşası Heydər Əliyevin ədəbi-tarixi konsepsiyanın prinsiplerini dəlalet edən bariz nümunələrdən biridir. Əsas prinsip onun Qarabağda Azerbaycan dövlətçiliyinin tarixi mövcudluğunun sübutu sayılan abidə olmalıdır. Ulu

öndər Qarabağda kök salmış erməni separatistlərinin tarixinə və əməllərinə hamidən yaxşı bələd idi. Mehə ona görə bu cür abidələrin yaranmasını vacib sayırdı. Aydın məsələdir ki, həmin dövrdə Qarabağ xanlığının qurucusu Pənahəli xanın xatirosını əbədiyyətdən məməkün deyildi. İntehasi, səir və dövlət xadimini Vaqifənə bağlı teklif etiraz doğurmamalı idi.

Dövlətçiliklə yanaşı, müsiqisi və

mədəniyyət mərkəzi Şuşanın rəmzlərindən biri kimi düşünülmüş kompleks, həm də qala-şəhəri daha geniş miqyasda tanıtmağa xidmət edirdi. Bu məqamda bir xatırlatma yerinə

lışını böyük təntənə ilə keçirdik. Orada respublika ictmayıyyətinin tənmiş nümayəndələri, ədəbiyyat, incəsənət xadimləri iştirak edirdilər. Təəssüf ki, indi Şuşa işğal altında

bütün bunlar artıq xəyal yox, reallığıdır.

O il məqbərənin açılışında iyirmi yaşlı İlham Əliyev də iştirak etmişdi. Foto və video materialları diqqətlə

dövrünün qaydalarına uyğun olmayan, öz mərtəbəsi üçün populyar sayılmanın belə bir addım atılmışdır?

Bu gün bu suala cavab vermək çətin deyil. O qarlı qış gündündə bir

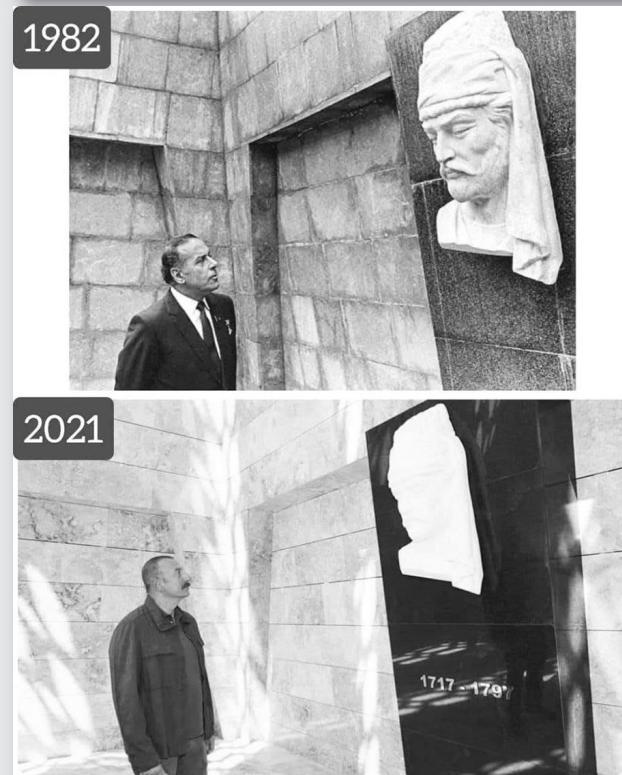
Allah bendesinin ağlına golmezdi ki, bu təntənədən on il sonra Şuşa düşmən əlinə keçəcək, Vaqifin məqbərəsi əsir düşəcək. Ancaq böyük adamlar fəhmi, duymu da böyük olur. İndi qırx ilin bu başından görünən odu ki, Heydər Əliyev o tədbirə oğlunu da aparmaqla Vaqifin məqbərəsini ona əmanət edib. Belə məsələləri adı şüurla, normal mənətiqlə izah eləmək mümkün deyil.

Aradan bir onillik də keçəndən sonra o, bütün Şuşanı, külli Qarabağı, bütövlükədə Azərbaycan İlham Əliyevə əmanət verdi. Şuşaya zəfər bayrağı sancılananda İlham Əliyevin söylədiyi "xoşbəxtom ki, ata vəsiyyətini yerinə yetirdim" ifadesi bu deyilənlər heç bir şübhə yeri qoymur.

Biz do xoşbəxtik ki, ölkəmiz etibarlı əllərdir. Aranlıdaglı bütün Qarabağ işgaldən azad olunub, orası bütövlüyüümüz bərpə edilib. Düşmənin yurdumuzdan qovulmasının ardıcılıkondurlarımız, şəhərlərimizə həyat yenidən qaydırı, dedə-baba yurd-

larımız abad olunur. İndi artıq Vaqifin üstünə nə qədər qar yağışın, başına nə qədər duman çökür çöküsün, qəm deyil. İndi yaqan qar artıq nisgil qarı, indi çökən duman daha kədər dumanı deyil. Bu qar bərəkət qarı, bu duman sevgi dumanıdır - Vaqifin tərənnüm etdiyi eşqin dumanı.

Toğrul

düşür. 1995-ci ilin iyundunda, Şuşanın işğal altında olduğu bir dövrdə Heydər Əliyev Vaqifin xatirosinin əbədiyyətdən ibarət atılmış addımları yada salıb, sevinc qarşıq kedər içərisində demişdi: "Biz Şuşada Molla Pənah Vaqifin qəbir üzərində gözəl bir məqbərə yaratdıq. Çok cəsərətə deyirəm ki, bu məqbərə Molla Pənah Vaqifə layiq idi, gözəl idi. Biz o vaxt gedib onun açı-

dr. Ancaq mən əminəm ki, Şuşa işğaldən azad olunacaq və Vaqifin məqbərəsi də xalqımıza qayیدəcəq".

Heyrətamız bir uzaqgörənliliklə, fəhmlə dələ gətirilmiş bu arzu gün geldi ki, gerçək oldu. O zaman ki min ağluna gelərdi ki, iyrimi beş il-dən sonra Şuşa işğaldən azad olunacaq, Vaqifin öz yurdunda qəriblik çökən mezarı yenidən doğmalarının ziyanət yerinə çevriləcək. Bu gün

gözədən keçirəndə onu tanımaq çətin deyil. Qırx iki illik zaman məsafəsindən baxanda həmin fotosu insan da qorıbə duyğular, fikirlər oyadır: nə üçün respublika başçısı məhz o tədbirə oğlunu da aparmışdır? Axı o vaxtlar partiya rohberləri, dövlət və hökumət işçiləri üçün belə hərəkətlər o qədər də məqbul sayıldı.

Bəs neçə olmuşdu ki, Heydər Əliyev kimi ciddi, korrekt bir dövlət xadimi

Danişqıclarla bağlı məsələ geosiyasi rəqabətə çevrilməməlidir

platforma indiki zamanda Ermənistan üçün hava-su kimi lazımdır. Sosial problemlərin əsirinə çevrilmiş bu ölkə Azerbaycanın ona tanıldığı imkandan maksimum bəhrələməli, özünü yenini inkişaf mərhələsini formalasdırımlıdır.

Amma strateji geocənəfə və geopərsəsi məkan kimi dəyərləndirilən Cə-

nubi Qafqaz hələ də bir səra dünyənin maraq dairəsindədir. Bu və ya digər yolla məsələnin həllində iştirak etmək istəyən qüvvələr tez-tez mövzuya müraciət edir, regionda yaranma perspektivi böyük olan dayanıqlı sülhün formalasmasında "iştirak etmək" istəyirlər.

Beynəlxalq güclərin yeni "müdaxilə" cəhdləri...

Ermənistan ilə Azerbaycan arasında münasibətlərin normallaşması istiqamətində davam edən prosesin uğurla nəticələnəcəyi ilə bağlı bəzi pozitiv addımlar müşahidə olunur. Xüsusilə,

ötən ilin son ayında iki ölkənin rəsmi strukturlarının birgə açıqlama yaması, müvafiq delimitasiya komissiyalarının görüşü, qarşılıqlı tekliflər mübadiləsinin intensivləşməsi məsələnin ikitorəflə

formatda həllini aktuallaşdırır. Bu işə deməkdir ki, rəsmi İrəvan artıq Azərbaycanın regionda yaratdığı yeni siyasi-iqtisadi reallıqları qobul edir. Vurğulanmalıdır ki, bu siyasi-iqtisadi reallıqlar özündə sülhü və əməkdaşlığı ehtiva edir ki, səhəbat Azərbaycanla münasibətlərin normallaşmasının ardından Ermenistan üçün yaranacaq potensial imkanlardan gedir. Belə bir

platforma indiki zamanda Ermənistan üçün hava-su kimi lazımdır. Sosial problemlərin əsirinə çevrilmiş bu ölkə Azerbaycanın ona tanıldığı imkandan maksimum bəhrələməli, özünü yenini inkişaf mərhələsini formalasdırımlıdır.

Amma strateji geocənəfə və geopərsəsi məkan kimi dəyərləndirilən Cə-

ABŞ yenidən "aktivləşir" ...

Məsələn, ABŞ Dövlət Katibinin Avropa və Avrasiya məsələlərin üzrə köməkçi Ceyms O'Brayn xarici jurnalıstlər üçün onlayn briñeqda bildirilib ki, Vaşinqton Azərbaycan və Ermənistan arasında sülhü və münasibətlərin normallaşmasına dəstəkləyir. "Biz tərəflər arasında sülh sazişini, dayanıqlı və ləyaqətli sülhün əldə olunmasını dəstəkləyirik.

Biz iki ölkənin sülhə bağlı sağlam gündələyinən olmasından həvəsliyənən tərəfəyən - , - ABŞ diplomati deyib. O bildirib ki, ABŞ-in Azərbaycan və Ermənistanla siyasi, iqtisadi və təhlükəsizlik sahələrindən yaxşı əlaqələri var: "Biz hesab edirik ki, tərəflər arasında sülhü əldə olunması regional iqtisadi inkişaf üçün imkanlar yaradacaq". ABŞ diplomatı vurğulayıb ki, sülh region xalqları üçün səmərə verəcək.

İki ölkə arasındakı məsələ...

Ortaq qoyulan bu münasibət ilk baxışdan regional bir problemin həllino beynəlxalq dəstək kimini görünə bilər. Amma prosesin gedisindən dərincə nəzər salıqda bezi nüanslar gözər:

- ABŞ-in normallaşma prosesinə yeni dəqiqət kəsilməsi sülh məsələsini öz "monopoliyası"na almaq istəyindən doğur;

kimi Ermənistanə təsir göstərmək istəyindən doğmasi mümkün hal kimi ortaya çıxır. Prezident İlham Əliyev yərli telekanallara müsahibəsində də dövlər Ermənistan istəyir ki, bu sülh müqaviləsinin zəmanətçiləri olsun. Bəzəsədik, kura heç bir ehtiyac yoxdur: "Bu, iki suveren dövlət arasında imzalanacaq sülh müqaviləsidir. Bəzəsədik, kura heç bir zəmanətçilərə ehtiyac duymur və oğrəb, ikitorəflə formatda imzalanacaqsə, imzalanmalıdır. Əgər kimse kömək istəyir, biz bəzəsədik, kura heç bir ehtiyac yoxdur: "Bu, iki suveren dövlət arasında imzalanacaq sülh müqaviləsidir. Bəzəsədik, kura heç bir zəmanətçilərə ehtiyac duymur və oğrəb, ikitorəflə formatda imzalanacaqsə, imzalanmalıdır. Əgər kimse kömək istəyir, biz bəzəsədik, kura heç bir ehtiyac yoxdur: "Bu, iki suveren dövlət arasında imzalanacaq sülh müqaviləsidir. Mən ümumiyyətlə istəməzdim ki, Ermənistan-Azerbaycan münasibətləri geosiyasi mövzuya çevrilisin. Bu, bizim iki ölkə arasındaki məsələmizdir, özümüz də bunu həll etməliyik".

Ermənistan anlayır ki...

İndiki halda, regionun təhlükəsizlik arxitekturasının qurulması üçün Azərbaycan ortaya qoyduğu səyərlər olduqları osaslı şərait yaradıb - ölkəmizin beynəlxalq hüquqa səyəkənən addımları sülhü dəha da əlçatan edib. Məsələn, Ermənistanın Azərbaycanın orası bütövlüyüünü tanıması, Qarabağda baş tutan atiterror tədbirləri zamani nümayiş etdirdiyi mövqə bunun bariz səbəbüd. Azərbaycanın yaratdığı bu reallıq gələcək yaxınlaşmalar üçün də baza formalaşdırır. Böli, Azərbaycan sülhün tərəf-

də qis-mində çı-xış edir - qalib tərəfə olsa da, humanizm prinsiplərinə osaslanaraq mühərribə istəmədiyimizi önsə çokkirik. Azərbaycan kifayət qədər açıq və beynəlxalq hüquqa səyəkənən proqrama osaslanır - dövlətimizin delimitasiya ve demərasiya məsələləri və digər müzakirə predmetləri üzrə mövqeyi ortadadır. Sadəcə olaraq indiki halda məsələnin real həlli üçün Ermə-

nistan özündə iradə tapmalı və sülhü imzalamalıdır. Rəsəmi İrəvanın hazırlı mərhələsinin səmərəli şəkildə yekunlaşması üçün səy göstərməlidir. Ermənistan özü də dərək edir ki, sülhü imzalamalı, Zəngozur dohлизinin açılması məsələsinə maneə yaratmaqla yeni regional, hətta global səviyyəli iqtisadi layihələrden konarda qalmaq təhlükəsi yaşayır.

İkitərəfli təmaslar...

ləməyə çağırırlar. Bu işə onu deməyə osas verir ki, yaxın gələcək üçün nəticə-yə hesablanmış görüşlər birmənalı şəkildə ikitərəfli təmaslara osaslanmalıdır. Azərbaycan hər zaman qarşılıqlı görüşlərə həzir olduğunu dəfələrlə dileyir. Yaranan münbit şərait isə sülhün imzalanmasının yaxın perspektiv üçün mümkünlüyünyü ortaya qoyur...

P.İSMAYILOV

"Arzuolunmaz" diplomatlarla əlaqə...

Fransa prezident Emanuell Makronun iqtidarı dördüncü döndərə bu ölkənin tarixi keçmiş, ononcları və boyan etdiyi dayar-

lərə zidd siyaset həyata keçirir ki, bunun da əks nəticələrindən ilk növbədə ölkənin özü ziyan çıxır. Son illerdə Fransanın nüfuzu

Afrikadakı keçmiş müstəmləkə ölkələrində və Avropa İttifaqı (Aİ) məkanında əhəmiyyətli darəcədə aşağı düşüb. Getdikən

E.Makronun ambisiyaları artır və daha çox ölkə Fransanın qərzi və seçmə siyasetinə tuş golur ki, bu sırada Azərbaycan da var.

Paris üçün utancverici fəaliyyət

E.Makron iqtidarı Azərbaycanla münasibətlərin korunanmasını və tamam qırılmasının bir neçə mərhələdə həyata keçirir. Xüsusi dərəcədə respublikamızın orası bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etməsindən sonra Fransa ölkəmizə qarşı aqressiv yanaşmalarını daha da əksinləşdirir. Belə ki, prezident Emanuell Makron və Fransanın digər rəngli rosmi şəxsləri tərofindən tez-tez anti-Azərbaycan beyanatlarının, Parisin BMT Təhlükəsizlik Şurasına təqdim etməye çalışdı. Qətnamələrin sahidi olur. Eyni zamanda, bəzək tərofindən Ermənistan yeni müharibəyə tehrif edilərək silahlandırılır. Bir qədər bundan əvvəl isə E.Makron iqtidarı Azərbaycana yəlik qərzi siyasetinin yeni bir istiqaməti belli oldu. Söhbət Fransa xüsusi xidmet orqanlarının ölkəməzə həyata keçirdiyi casusluq fealiyyətinin ifşa olunmasından gedir. Xatırladaq ki, 2023-cü il dekabrın 26-də Fransanın Azərbaycandakı sefiri Ann Buayan Xarici İşlər Nazirliyinə çağırılıb. Fransa Səfirliliyinin iki əməkdaşının diplomatik statuslarını uyğun olmamışdır. "Diplomatik əlaqlar haqqında" 1961-ci il Viana Konvensiyası ilə zididiyet təsikləri fəaliyyətlərinə görə ciddi etiraz bildirilib və onların Azərbaycan hökuməti tərofindən "persona-

non-grata" (arzuolunmaz şəxs) elan olunduğu Fransa sefirinin diqqətindən qədərdir. Həmin şəxslərin 48 saat orzında Azərbaycanın tərəfəsi turmənən tələb edilib və XİN-in müvafiq etiraz notası Fransa sefirinin təqdimindən sonra Fransa ölkəməzə həyata keçirir. Belə ki, prezident Emanuell Makron və Fransanın digər rəngli rosmi şəxsləri tərofindən tez-tez anti-Azərbaycan beyanatlarının, Parisin BMT Təhlükəsizlik Şurasına təqdim etməye çalışdı. Qətnamələrin sahidi olur. Eyni zamanda, bəzək tərofindən Ermənistan yeni müharibəyə tehrif edilərək silahlandırılır. Bir qədər bundan əvvəl isə E.Makron iqtidarı Azərbaycana yəlik qərzi siyasetinin yeni bir istiqaməti belli oldu. Söhbət Fransa xüsusi xidmet orqanlarının ölkəməzə həyata keçirdiyi casusluq fealiyyətinin ifşa olunmasından gedir. Xatırladaq ki, 2023-cü il dekabrın 26-də Fransanın Azərbaycandakı sefiri Ann Buayan Xarici İşlər Nazirliyinə çağırılıb. Fransa Səfirliliyinin iki əməkdaşının diplomatik statuslarını uyğun olmamışdır. "Diplomatik əlaqlar haqqında" 1961-ci il Viana Konvensiyası ilə zididiyet təsikləri fəaliyyətlərinə görə ciddi etiraz bildirilib və onların Azərbaycan hökuməti tərofindən "persona-

non-grata" (arzuolunmaz şəxs) elan olunduğu Fransa sefirinin diqqətindən qədərdir. Həmin şəxslərin 48 saat orzında Azərbaycanın tərəfəsi turmənən tələb edilib və XİN-in müvafiq etiraz notası Fransa sefirinin təqdimindən sonra Fransa ölkəməzə həyata keçirir. Belə ki, prezident Emanuell Makron və Fransanın digər rəngli rosmi şəxsləri tərofindən tez-tez anti-Azərbaycan beyanatlarının, Parisin BMT Təhlükəsizlik Şurasına təqdim etməye çalışdı. Qətnamələrin sahidi olur. Eyni zamanda, bəzək tərofindən Ermənistan yeni müharibəyə tehrif edilərək silahlandırılır. Bir qədər bundan əvvəl isə E.Makron iqtidarı Azərbaycana yəlik qərzi siyasetinin yeni bir istiqaməti belli oldu. Söhbət Fransa xüsusi xidmet orqanlarının ölkəməzə həyata keçirdiyi casusluq fealiyyətinin ifşa olunmasından gedir. Xatırladaq ki, 2023-cü il dekabrın 26-də Fransanın Azərbaycandakı sefiri Ann Buayan Xarici İşlər Nazirliyinə çağırılıb. Fransa Səfirliliyinin iki əməkdaşının diplomatik statuslarını uyğun olmamışdır. "Diplomatik əlaqlar haqqında" 1961-ci il Viana Konvensiyası ilə zididiyet təsikləri fəaliyyətlərinə görə ciddi etiraz bildirilib və onların Azərbaycan hökuməti tərofindən "persona-

Casus qalmaqalının yeni təfərrüatları

Fransa hakimiyyəti ölkəsinin Azərbaycanda casusluq fealiyyətinə münasibətə susunluq nüüməsi etdirildi de, təfərrüatları mətbuatdan gizlətmək mümkün olmayıb. Bugünələrədə Azərbaycanda iki fransız diplomatın "persona non grata" elan edilməsi və ölkəməzən qıxırımlı ilə başlayan səs-küülü

casus qalmaqalına dair yeni detallar məlumat olub. Özü də bunu Fransa mətbəti yayıb. Fransanın "L'Opinion" nöşri xəbər verir ki, evvelcə heç kəs Martin Rayanın saxlanılmış və 4 ay müddətindən sonra Fransanın xüsusi xidmet orqanlarının Bakıda fransız casus

şəbəkəsinin ifşasına dair açıqlamalarla olaqaldır. Üstölkilə, Fransanın Xarici İşlər Nazirliyi də bununla bağlı gözələm mövqeyi tutmuşdu. Lakin daha sonra məlumat olub ki, artıq ötən il dekabrın 4-dən həbsə olan M.Rayanın Azərbaycandan çıxarılan "diplomatlar" la əlaqəsi olub.

Nəşrdə o da qeyd olunub ki, Fransa və Böyük Britaniya vətəndaşlığı olan M.Rayan 4 il Bakıda yaşayıb və hətta azərbaycanlı qızla nişanlanıb. O, "Merkorama" adlı kiçik şirkət quraraq ixrac-ixdalala, xüsüsən şərab ticarəti ilə meşğul olub.

M.Rayan heç bir siyasi fəaliyyətə meşğul olmayıb. Sittat: "Lakin Fransa xüs-

süsi xidmet orqanlarının nümayəndələri M.Rayanın iradəsinə zidd olaraq onu üçüncü ölkələr haqqında məlumatların toplanması və ötürülməsinə cəlb edilər. M.Rayanın siyasi iki əməkdaşı - "Frederik" və "Loran"la isti, hətta məhrəban münasibətlər saxlayırdı. Amma onlar 2023-cü ilə Bakıda tək edilər.

Fransa qəzeti ölkəsinin casus siyasetini ifşa edir

"Loran"ı ovez edən "Andre" onuna görüş istəyib. Görüş zamanı "Andre" M.Rayanın siyasi məsələlərlə bağlı həddən artıq çox sual verib".

Məqalədə vurğulanıb ki, Martinin sefirliklə əlaqələri ictimaiyyətə açıq olan sədə məlumatların toplanılması, xüsusudan də İran və Türkiyə ilə bağlı məlumatların toplanılması və ötürülməsinə cəvrilib: "Başqa sözü, səhəbet yalnız passiv deyil, həm de aktiv əməkdaşlıqdır".

"Bu qarşılıqlı inamsızlıq mühitində Martin əmən olub ki, sefirliyin nümayəndələrini təhlükələri oyundan sadəcə "piyada" kimi istifadə etməye çalışırlar", - deyə məqalə müellifi oləvə edib.

Onun sözlerinə görə, Azərbaycanın xüsusü xidmət orqanları iki diplomat, o cümlədən "Andre"ni şəhid qısmında dindirmək isteyib: "Lakin bundan imtina edildiyindən görə, onların hər ikisi ölkənən çıxarılb". Casusluq fealiyyətinin yenidəllərin izinə düşən meqala müellifinin goldüyü qənaət də olduqda ibratımızdır. "Görürən oda, fransız "diplomatlar" Fransanın Xarici İşlər Nazirliyindən daha çox Fransanın Xarici İşlər Təhlükəsizlik Baş İdarəsinə (DGSE) hesabat verilər. Onların kimliyi açıqlanmayıb. Amma bir məsələ dəqiqlikdir: ola bilsin, Martin Rayan hətta özünün də xəberi olmadan həmin idarənin "fəxri müxbir" i seçilib", - deyə "L'Opinion" nəşrində qeyd edilib.

MÜBARİZ

Kimyəvi silahlardan qadağası...

Azərbaycan 31 ildir ki, kimyəvi silahlardan qarşı mübarizənin fəal iştirakçısıdır

XX əsr beşəriyyətin inkişafı üçün mü-

hüm mərhələyə çevrildi. Bugünkü yeni in-

Konvensiya imzalandı...

1992-ci ilə BMT-nin 47-ci Baş Assambleyasında kimyəvi silahlardan qadağan edilmişsi məsələsi gündəmənən təqdim edildi. İelsə bununla bağlı Konvensiyənin imzalanması təklif edildi. İmzalanma Parisde 13 yanvar 1993-cü ilde həyata keçirildi - bu tarix həm də Kimyəvi Silahlardan Qadağan edilmişsi Təşkilatının təsis olunduğu gün kimi səbdiyi. Ötən dövr orzında Azərbaycan (13 yanvar 1993-cü il) da daxil olmaqla 160 dövrlər konvensiyani imzalayıb - 65-ci ölkə olan Macarstan tərofindən ratifikasi olundan sonra, 29 aprel 1997-ci ilde konvensiya qüvvəyə mindi.

Kimyəvi Silahlardan Qadağan edilmişsi Təşkilatı (KSQT) Haqqında fəaliyyət göstərir. Haqqın yaxınlığında Reisvirkət KSQT laboratoriysi açılıb. 1997-ci ilin aprel ayında İştirakçı Dövlətlərin

ilk Konvensiye keçirilib. Konvensiya müddətsizdir.

Konvensiya üzü dövlətlərin hər biri heç zaman və heç bir şəraitdə kimyəvi silahları artırmaq, istehsal etmək, əldə etmək və ettiyətində saxlamaq, barədə öhdəlik görtür. Konvensiyada kimyəvi silahlardan və onların məhsullarının tamamilə məhv üçün nəzərdə tutulub - sonəcənç vəzifəsində qadağan olunmayan hallar da mövcuddur ki, buraya sülh məqsədləri üçün vasitələr, yəni sonəyə, kənd təsərrüfatı, eczaçılıq, tibbi və digər vasitələr daxildir. Konvensiyada qeyd edilmiş bütün kimyəvi maddələr mənşeyindən və ya istehsalından asılı olmayaq, hansı ki, insanlara və ya heyvanlara zərər yetirə bilər zəherli kimyəvi maddələr addır. Bu növ kimyəvi maddələr istehsal edən mülki istehsal subyektləri də fəaliyyəti növ konvensiyaya əsasən tənzimləyir.

Azərbaycan ilə təşkilat arasında əlaqələr...

Vurğulandığı kimi, Azərbaycan 1993-cü ilin 13 yanvar tarixində Kimyəvi Silahlardan Qadağanı ilə imzalayan dövlətlərdən biri olub. Qeyd olunan konvensiya 2000-ci ilin 29 fevral tarixində Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi tərəfindən ratifikasi olunub və bununla ölkəməz Konvensiya ilə təsis olunmuş KSQT-nin tam hüquqlu üzvü olub. Konvensiya müddəələrinə uyğun olaraq, Təşkilat ilə əlaqələrin koordinasiyasını məqsədilə ölkə üzrə milli əlaqələndirici orqan təsis edilmiş teleb olunur ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 15 iyul 2000-ci il 473 sayılı Sərəncamı ilə Xarici İşlər Nazirliyi Azərbaycan Respublikasının tərəfindən milli orqan təyin edilib. Qeyd edək ki, Azərbaycan Respublikası Konvensiyaya qoşularən kimyəvi silahlarda malik olmayıb və ölkəməz orzisində kimyəvi silahlardan istehsalı üzrə ixtisaslaşan müəssisələr fəaliyyət göstərməyib. Ölkəməz Konvensiya ilə bə-

lar üçün "programlaşdırılmış" bioloji və mikro-texnik sursatlar qlobal dünənnən əsas təhdid amil kimi çıxış etməyə başladı. Məragıldır ki, ilər ötdükən hətta siyasi təzyiqlərin mahiyəti belə küləvi qırğın silahları ilə "gücləndirilir", stimuləşdirilir. Açı təcrübələr isə dünya üçün böyük faciələr noticəsində qazanılmışdır - Xirosimo, Nagasaki və digər regionlarda baş verən analoji hadisələr 100 ilə yaxın bir dövrde küləvi qırğın silahlarının "önəmənilməsinin" va-

puna 2019-2021-ci illər ərzində sədərlik edib. Eyni zamanda, 2003-cü ilə Kovenisiya çörçüsündə aidiyəti dövlət qurumlarının nümayəndələri üçün ilk milli seminar, 2007-ci ilə tərixlərində "Milli qanunvericilik və beynannamə məsələləri" nəşr olunmuş milli seminar, 2013-cü ilə isə "Konvensiya çörçüsündə Şərqi Avropanın ölkələrinin yumşalmasına yol açdı - bu isə, həm de artıq küləvi qırğın silahlarının və onun mühüm hissəsi olan kimyəvi silahlardan məhdudlaşdırılması məsələsinə aktuallaşdırıldı.

Azərbaycan təşkilatın Texniki Katılıbılı ilə əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi, təşkilatın çərçivəsində məvəcud olan programlardan istifadə edilməsi, aidiyəti sahələr üzrə milli kadər hərəkətlər və kadrların peşəkarlığında da artırılması, Azərbaycan Respublikasının da xalıl oldu Şərqi Avropanın Regional Qrupunun fealiyyətində aktiv iştirakın təmin olunması, Konvensiyadan irolı gələnlərliklərin yerinə tətiriləməsi istiqamətində müvafiq fealiyyət həyata keçirir.

Ölkəməz ilə təşkilat arasında fəal əməkdaşlıq münasibətləri də mövcuddur - Azərbaycan ilə dəfə olaraq KSQT İcrayıyyə Şurasına 2017-2019-cu illər üçün üzv seçilib, Qoşulma Horəkatına sadrılıyım isə əlaqədar KSQT-nin "Qoşulma Horəkatı və Çin" qu-

S.İSMAYILZADƏ

can torəfindən qəbul edildikdə, razılışma imzalanacaq. Ancaq bu prosesin prinsipləri var. Bunlar yurisdiksiya, qanunvericilik, qarşılıqlı və bərabərlikdir.

Ermeni tərofının açılmasına dərhal etməsi istənilənlərini təsdiq etməyi istəyir. Hətta bu yaxınlarında tərəflər sülh sazişinin imzalanması üçün münbit şəraitin mövcud olmasını da bayan edilər. Məsələn, ötən ay Azərbaycan Prezidenti Administrasiyası və Ermenistanın baş nazirinin Aparatının müyyəyen razılışmalara dair bir məlumat açılması da sülhə doğru ciddi adımlı qıymətləndirilə bilər. Bu hadisələrin əzəlliyi ondan ibarətdir ki, tərəflər heç bir vasitəli olmadan, bir-başa tomaslar nöticəsində bu razılışmaya nail olublar. 2023-cü ilin yekunlarına dair keçirilən mətbuat konfransında xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov da bildirib ki, onun sonunda müsibətli məsələlər qazanılmışdır. Dekabr ayında baş vermiş inkişaf cərəyanı da təsdiq edilib. Noyabrda delimitasiya üzrə komissiyanın görüşünün birbaşa iki ölkə arasında keçiriləcək, konkret nöticənin oldu edilməsi da müsibətli inkişaf kimi qiymətləndirilməlidir. Azərbaycan tərəfi bu məsələlərə alaraq 2024-cü ilde hadisələrin inkişafına növbəti baxır. Öz tərəfimizdən təbii ki, legitim məraqlarımızı növbəti alaraq, bəyənəlxalq hüquq əsas götürərək tətirimizə döşən müsibət mənasibəti göstərməyə davam edəcəyik".

Növbəti alaq ki, bu ayın sonlarında Azərbaycan və Ermenistan delimitasiya komissiyasının iclasını keçirəcək. Hənsi ki, bu ölkəməzde prezident sekillərinin on aktiv dövrünə - təbliğat-şəviyat mərhəsindən təsadif edir. Amma buna baxmayaraq, dövlətimiz Ermenistanla münasibətlərin normallaşdırılması prosesində hər hansı toxrosalmalar yoxdur. Bütün bunlar, erməni comiyyətində ortaya atılmış iddiaların osassız olduğunu bir daha təsdiqleyir. Ayri məsələdir ki, hər zaman razılışmaldardan boyun qaçırıran Ermenistan yeni bohanələrin axırtısındadır. Ölkəməzə prezident sekillərinin keçirilməsindən qarşı tərafın yeni behanə kimi istifadə etmək isteyir. Lakin bir atalar məsələsində deyildiyi kimi, "yalan ayaq tutar, amma yerməz".

<h2

"Yeni Azərbaycan" qəzetinə abunə olmaq istəyənlər

aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

Azərpoç Poçtçu Mərkəzi - 0125984955,
0552004544
Azərmətbuat ASC - 0124411991, 0124404694
Səma MMC - 0125940252, 0503336969
PressaInform MMC - 0703400100, 0504560835
Qaya MMC - 0125667780, 0502352343
Qasid MMC - 0124931406, 0124938343

F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 050357898
"Türküstan Media Group" MMC -
050 241-48-23
"Region Press" MMC - 055 316-79-01
Ziya LTD - 0124977696, 0503067744
6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

Nə üçün qeyd olunur?

Yeganə BAYRAMOVA

Məlumdur ki, dünyada yanvarın 1-i Yeni il bayramıdır. Ancaq bu günü xüsusi təmərəqlə qeyd edən ölkələrin bir çoxunda bayram ab-havası bitmiş sayılır.

Cünti yanvarın 13-ü kəhən yeni il bayramıdır. İkinci yeni il bayramı kimi... Hər il yanvarın 13-də insanlar 13 gün evvəli kimi süfrələr açır, şadıyalıq edir, yeni təqvimini yenidən qeyd edirlər. Hətta bir çoxları evlərdə qurulan yolkalarla da 13-dən sonra sökürlər.

Bayramın tarixi...

Bu bayramı qeyd etmək ənənəsi qədimdir, hələ Yulian təqviminin vaxtında yaranıb. Rusiyada əvvəllər töbəq olunan Yuli təqvimi ilə Yeni il yanvarın 14-də başlayır. Kilsə müasir Qriqorian təqvimindən əvvəl bu gün bayram kimi qeyd olundur. 1700-cü ildə Birinci Pyotr həmin təqvimlə rəğət edərək Yeni ilin bütün dünyada olduğu kimi yanvarın 1-də qeyd olmasına qərar verib.

Qərarda qeyd olunub ki, ölkədə Yeni ilin müxtəlif tarixlərdə qeyd olunması xalqın çəsdişliliksinə nəxidmət edir. Buna görə de hamiliqlə birləşik bayram yanvarın 1-də qeyd olundur. Birinci Pyotr xoş başlangıç olaraq xalqı tövək edib, hamiya işlərində uğurlar, ailədə xoşbəxtlik arzulayıb.

yib: "Yeni ilin gəlisi müənasibəti şəm ağaclarını bozmayın, uşaqlarımları oylanmaları

üçün onları xizək sürməyə aparın. Böyükler iso sorxos maclislərində və davada-dalaşdırda iştirak etməsin - bunun üçün digər günlər də yətərlidir".

Niyə 13 yanvar?

Yanvarın 13-ü kəhən Yeni il kimi Sovet İttifaqı qurulduğundan sonra onənlərin saxlanmasında mösədi qeyd olunmağa başlayıb.

Bu da provaslav kilsəsinin bütün günləri Yuli təqvimi ilə qeyd etməsi ilə başlıdır. Provaslavlarda müasir Yeni il iso Milad bayramı kimi qeyd olunur. Amma nəzərə almaq lazımdır ki, bu bayram təkcə Rusiyada, eləcə də postsovet ölkələrində keçirilir. Katoliklər yəni il e.ə 45-ci ildə Roma imperatoru Yuli Sezarın tərtib etdiyi təqvimi əsasında inдиyə qədər yanvarın 1-i qeyd edir.

Kəhən yeni ili qeyd edən ölkələr...

Rusiya ilə yanaşı kəhən yeni il Azərbaycan, Gürçüstan, Moldova, Ukrayna, Belarus, Serbiyada, Çernogoriya və İsvəçərdə keçirilir.

Yeni ili yanvarın 13-ü qarşılıqla onənəsi Serbiya və Çernogoriya hələ de saxlanılb. Cünti bu ölkələrdə Rusiyada olduğu kimi kilsə günləri Yuli təqvimi ilə qeyd edilir. Serbiyada bayram Serbiyanın Yeni ili adlandırılır. Makedoniyada, İsvəçərinin bir sıra almandilli bölgələrində də bu təqvim qeyd olundur.

olunur.

Yaponiyada iso "rissyun" adlanan kəhən Yeni il baharın gəlisi dir. Azərbaycanda kəhən Yeni ili ölkəmizdə yaşayan ruslar qeyd edirlər.

Yanvar 13 yanvar?

Yanvarın 13-ü tarixində ilin sonuna 352 gün (bu il 353 gündər) qalır. XX və XXI əsrə qədər Yuli təqvimi ilə iso 31 dekabr tarixinə uyğun golur.

Dünyanın bəzi ölkələrində bu bayramla bağlı özəl münasibətinə sabəbleri də var. Bunlardan biri də dekabrın 31-dən fərqli olaraq, 13 yanvarın daha sakit, qarışlıqlı oluaq keçirilməsidir.

Məsələn, Rusiyada keçirilən sorğu zamanı molum olub ki, əhalinin 60 faizi bu bayramı keçirməkdə maraqlıdır. Onların arasında tələbələr, ev qadınları, 40 yaşdan kiçik şəxslər təstüklük təşkil edirdi.

Maraqlıdır ki, qədim onənlərden biri də 13 yanvar, gecə saat 2-də südlü sıtyıq birşirilməsidir. Həmین vaxt evin yaşa böyük xanımı anbardan düyü, evin yaşılı kisişi iso bulaqdan su götürür. Soba qızımmış heç kim ona əl vurmazdı. Daha sonra hamı masa arxasında oturur, qadın sıtyıq bışırımövə başlayırımsı... Sityıq dadlı və qaydasında alınanda yenili uğurlu və bərkətli hesab etmələr. Qazanınan daşmış, normasında alınmamış südlü sıtyıq iso ailə üçün bərkətsiz, uğursuz il hesab olundur.

23 yaşlı "Vikipediya" ...

Axtarış zamanı üz tutduğumuz ilk ünvan

Yeganə BAYRAMOVA

21-ci əsrin informasiya ösri olduğu barədə davamlı müzakirələr aparılıb. Bu gün dinamik, sürətli inkişaf edən yüksək texnologiyalar osrində yaşayırıq. Hazırda bütün dünyada informasiyaların əldə olunması üçün müxtəlif vasitələrindən istifadə etmək insanların həyat tərzinə çevrilir.

Həmin vasitələrden biri, hətta ən önəmlisi "Vikipediya" adlı elektron ensiklopediyadır. Hər zaman burada olan məlumatdan yararlanırıq. Bəllidir ki, bu gün internet üzərindən her hansı bir məlumat axtarara zaman ilk müraciət etdiyimiz üvanın məhz "Vikipediya"dır.

Qeyd edək ki, layihənin tarixi 1999-cu ildən başlıyır. Layihənin baş redaktoru, teşkilatçısı Larri Senger və "Bomis" kompaniyasının icraçı direktoru, layihəni maliyyələşdirən Cimmi Uels viki texnologiyası əsasında onlayn ensiklopediya yaratmaq qərarına gələrək onu Nupedia (NuPedia.com) adlandırdılar.

Nupediyə virtual ensiklopediyası 2000-ci ilin mart ayından fəaliyyətə başlayıb. İngilis dilində yaradılmış bu ensiklopediyani viki-sayıt hesab etmək olmazdı. Onun əsasını alım və mütəxəssisler tərəfindən məqalələrinə dəqiq yoxlanması təşkil edirdi. Nupediyə məqalələrinə daxil olunması prosesi çox long getdiyindən onun bağlanması haqqında qərar qəbul edidi və 2003-cü ilin sentyabrında bağlandı. Nupediyə ensiklopediyası bağlananın orada 25 tamamlanmış, 74 yoxlama prosesindən məqalə var idi.

Nupediyə ensiklopediyası əsasında yaradılmış "Vikipediya" aqıq ensiklopediyası 2001-ci il yanvarın 15-de internetde fealiyyət göstərməyə başlayıb.

Qısa müddət ərzində iso internetin ən populyar layihələrindən birinə çevrilib. Nupediyən fərqli olaraq "Vikipediya"da məqalələr köməkli internet istifadəçiləri tərəfindən

Bu gün "Vikipediya" ən çox daxil olunan saytlar arasında yüksək yerlərdə qərarlaşır. Belə ki, alexa.com-un açıqladığı statistikaya əsasən, dünyada və ölkəmizdə ən çox daxil olan 5-ci saytdır. Bu amil "Vi-

yoxlanılır ki, bu da ensiklopediyənin çox sürətli zənginleşməsinə səbəb olub. Ensiklopediyənin adı ingilis texniki termini olan "wiki" (saytmış fəaliyyətin əsasını təşkil etmək) olmazdı. Onun əsasını alım və mütəxəssisler tərəfindən məqalələrinə dəqiq yoxlanması təşkil edirdi. Nupediyə məqalələrinə daxil olunması prosesi çox long getdiyindən onun bağlanması haqqında qərar qəbul edidi və 2003-cü ilin sentyabrında bağlandı. Nupediyə ensiklopediyası bağlananın orada 25 tamamlanmış, 74 yoxlama prosesindən məqalə var idi.

Nupediyə ensiklopediyası əsasında yaradılmış "Vikipediya" aqıq ensiklopediyası 2001-ci il yanvarın 15-de internetde fealiyyət göstərməyə başlayıb.

Yeri gəlməkən, yanvarın 15-i Beynəlxalq Vikipediya Günü kimi qeyd edilir. Bu il "Vikipediya"nın yaradılmasının 23 il tamam olur. Şagird-dən müellime, böyükdən kiçiyə, mühəsəsə edənlər, dünya görüşünü genişləndirənlər, qasası hər kos bu "çəsmə"dən az-çox su içir. "Vikipediya" internetdə azad şəkildə yayımlanan, dünyadan bir çox dillerində viki texnologiyasının təbii ilə köməkli istifadəçilər tərəfindən inkişaf etdirilən ensiklopediyadır. Azad dedikdə, "Vikipedia" də məlumatların oxunmasının və istifadəsinin azadlığı ilə yanaşı, orada redaktörlərin etməyin azadlığı da nəzərdə tutulur.

İdman

Azərbaycan "Paris-2024" Yay Paralimpiya Oyunlarına daha 3 lisenziya qazanıb

Azərbaycanın üç parataekvondoçusu "Paris-2024" Yay Paralimpiya Oyunlarına lisenziya qazanıb.

ləşib.

Parataekvondoçular Fransa

Güləşçimiz beynəlxalq turnirdə haqsızlığa məruz qalıb

Məşqçilər də etiraz etdilər,

lakin faydası olmadı. Hətta gö

rüş basa çatıldıqdan sonra Azərbaycan Gülöş Federasiyasının nümayəndələri hakimlərdən episodun tokarına yenidən baxılmasını istedilər. Sonda sübut olundu ki, xal monə verilməliydi. Buna görə də hakim referilər turnirdən kənarlaşdırıldılar. Amma artıq gec idi. Finala rəqibim vəsiqə qazanmışdı".

N. Novruзов daha əvvəl gənclər arasında Avropa və dünya çempionatlarında da hakim sohvları ilə üzəldiyini söyləyib: "Bir dəfə dünya çempionu olmağa yaxın idim, ancaq orada da hakimlər yanlış qərar verdilər. Bu cür hadisə Avropa çempionatında da yaşanmışdı".

Qeyd edək ki, Nüroddin Novruзов reyting turnirini bürc medalla başa vurub.

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası
Baş redaktor:
Alqış HƏSNOĞLU

www.yeniazerbaycan.com
mail@yeniazerbaycan.com

Ünvan: Bakı - AZ-1000, Üzeyir Hacıbəyov - 66

Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21
498-81-24, 498-19-84

İndeks: 67100
Lisenziya: N-B-317

Tiraj: 4425
Sifaris: 44
Kapital Bank / Nərimanov rayon filialı
h/b - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 1500486601

Qəzet "Yeni Azərbaycan"ın bilgisayar mərkəzində yığılb, səhifələnib və "Azərbaycan" nəşriyyatında ofset üsü ilə çap edilib.

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur.

Məsul növbətçi:
Yeganə Bayramova